

Czesław Świniarski

"De Ecclesiae tributorum iure in viginti disciplina", Antonio Mauro, Romae 1966 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 11/3-4, 327-328

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Szeroka tematyka zagadnień — z soborowymi włącznie — i ich wartości naukowe sprawiają, że zeszyty „Roczników” oczekiwane są zawsze wśród kanonistów — a także historyków i teologów — z dużym zainteresowaniem.

Zyczyć by należało, aby także strona graficzna i edytorska zeszytów — zwłaszcza w kwestii właściwego umieszczania przypisków — dorównywała kroku ich wysokim walorom treściowym.

O. F. Pasternak

Mauro Antonio, De Ecclesiae tributorum iure in viginti disciplina. Principia generalia ac synodales leges in variis regionibus latae, Romae 1966. Desclée ac Socii-Pontifici Editores, ss. XV, 415.

Nową pozycją w literaturze kanonistycznej w dziedzinie prawa rzezcowego jest powyższa książka napisana przez członka Komisji Rewizji Kodeksu Prawa Kanonicznego, pracownika Sekretariatu Stanu i Sygnatury Apostolskiej. Stanowi ona bardziej całościowe niż dotychczasowe opracowania przedstawienie prawa podatkowego obowiązującego dotychczas w Kościele. Praca poprzedzona obszernym wstępem podzielona została na trzy części, oraz zakończenie. Posiada 466 numerów marginesowych, a ponadto indeksy: rzeczowy, osobowy i miejsc.

We wstępie Autor podaje ogólne zasady o prawie Kościoła do nabywania, posiadania i zarządzania dobrami doczesnymi, oraz żądania od wiernych świadczeń na cele kościelne. Uprawnienia te wypływają z prawa Bożego naturalnego i pozytywnego oraz odwiecznego zwyczaju w Kościele, przedstawionego przez Autora w rozwoju historycznym. Z kolei wylicza Autor osoby moralne kolegialne i niekolegialne upoważnione z samego prawa, a także osoby moralne, które na mocy specjalnych zezwoleń przełożonych kościelnych mogą korzystać z tych uprawnień. Podaje też sposoby ich realizowania.

W części pierwszej i drugiej Autor dokładnie opisuje poszczególne sposoby nabywania dóbr doczesnych. Każdy rodzaj świadczeń zawiera krótkie omówienie historyczne poprzedzone prawną definicją. W omówieniu uwzględnione jest również zagadnienie podmiotu, przedmiotu i natury świadczeń. Część pierwsza traktuje o podatkach (dziesięciny i daniny, jałmużny, danina katedralna, pierwociny, danina na seminarium, subsidium charitativum, pensja beneficjalna, podatek na rzecz diecezji, lub patrona, media annata), druga o taksach (z okazji reskryptów, udzielania sakramentów, sakramentalii, pogrzebów, o taksach sądowych, o części parafialnej, de procurationibus).

Część trzecią książki stanowi zebrany materiał źródłowy zaczerpnięty z ustawodawstwa synodalnego Kościoła w różnych częściach świata, bez komentowania przepisów.

W zakończeniu pracy Autor uzasadnia racje nakładania świadczeń kościelnych, zajmuje się też zagadnieniem różnic pomiędzy nauką kanoniczną a cywilną o podatkach. W poszczególnych częściach wysuwa kilka kwestii teoretycznych i praktycznych wynikających z poruszonego zagadnienia.

W dobre prac posoborowych książka niniejsza stanowić będzie pomoc dla tych, którzy zajmują się dostosowaniem kościelnego prawa majątkowego do dzisiejszych potrzeb. Staranne cytowanie źródeł czyni pracę przydatną w studiach prawa kanonicznego. Ze względu na poruszone kwestie książka ma zastosowanie praktyczne. Z polskiego ustawodaw-

stwa przytacza Autor w czterech miejscach uchwały Synodu Plenarnego z 1936 r. Szkoda, że opierając się w przeważającej mierze na ustawodawstwie synodalnym krajów romańskich, a zwłaszcza włoskim, w bardzo małym stopniu korzysta ze źródeł innych ustawodawstw kościelnych, co pozwoliłoby zyskać pełniejszy obraz aktualnej dyscypliny podatkowej w Kościele.

Ks. Czesław Świniarski